

Latvijas Republika

TALSU NOVADA PAŠVALDĪBAS DOME

Nodokļu maksātāja reģistrācijas Nr.90009113532

Kareivju iela 7, Talsi, Talsu nov., LV-3201, tālr. 63232110, e-pasts pasts@talsi.lv

LĒMUMS

(PROTOKOLS Nr.23, 21.punkts)

Talsos

02.07.2024.

Nr. 226

Par atkritumu apsaimniekošanas reģionālā centra izveidošanu

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktā noteikts, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir organizēt iedzīvotājiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds. Savukārt Pašvaldību likuma 10. panta pirmās daļas 21. punkts noteic, ka tikai pašvaldības domes kompetencē ir pieņemt lēmumus citos ārējos normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos.

[1] Ar Ministru kabineta 2021. gada 22. janvāra rīkojumu Nr. 45 ir apstiprināts Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021. – 2028. gadam (turpmāk – Plāns).

Vienlaikus ar atkritumu apsaimniekošanas reģionu robežu pārskatīšanu Plānā tika vērtēta arī atkritumu apglabāšanas poligonu turpmākā ekspluatācija, atsevišķu to funkciju pildīšanas iespējas un lietderība. Izskatot atkritumu apglabāšanas poligonu turpmākās darbības alternatīvas un izvērtējot izskatītās priekšrocības un trūkumus, Plānā rekomendēts īstenot poligonu specializācijas scenāriju, saglabājot visu poligonu ekspluatāciju, bet diferencējot poligonos veicamo atkritumu apsaimniekošanas darbību klāstu, pārveidojot tos par atkritumu apsaimniekošanas reģionālajiem centriem (turpmāk – AARC).

Ministru kabineta 2023. gada 13. jūnija noteikumu Nr. 301 “Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem” (turpmāk – Noteikumi Nr. 301) 2.5. apakšpunktā noteikts, ka viens no Latvijas atkritumu apsaimniekošanas reģioniem ir Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģions, savukārt minēto noteikumu pielikuma 5. tabulā ir noteikts, ka Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā ietilpst Jūrmalas valstspilsētas, Ventspils valstspilsētas, Kuldīgas novada (Kuldīgas pilsēta, Alsungas, Ēdoles, Gudenieku, Īvandes, Kabiles, Kurmāles, Laidu, Padures, Pelču, Rendas, Rumbas, Snēpeles, Turlavas un Vārmes pagasts), Talsu novada, Tukuma novada un Ventspils novada administratīvā teritorija. Ar Talsu novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) domes 2023. gada 28. decembra lēmumu Nr. 479 “Par Ziemeļkurzemes reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plānu” ir apstiprināts Ziemeļkurzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2023. – 2027. gadam (turpmāk – Ziemeļkurzemes plāns), kas stājas spēkā 2024. gada 1. janvārī.

[2] Atkritumu apsaimniekošanas likuma (turpmāk – AAL) 1. panta pirmās daļas 29. punkts noteic, ka AARC ir publiskas personas, publiski privāta vai privāta kapitālsabiedrība, kas veic attiecīgā atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldību deleģētos pārvaldes uzdevumus, īstenojot atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā un atkritumu apsaimniekošanas reģionālajā plānā noteiktos atkritumu apsaimniekošanas mērķus.

AAL Pārejas noteikumu 56. punktā noteikts, ka pašvaldības izveido AARC līdz 2024. gada 30. jūnijam.

Plāna 4.3. sadaļā norādīts, ka AARC ir pašvaldību veidoti vai konkursa kārtībā pašvaldību izvēlēti atkritumu apsaimniekošanas operatori, kuru funkcijas ar saglabātu poligona darbību tiek noteiktas sekojošas: atkritumu sagatavošana reģenerācijai un pārstrādei, bioloģisko atkritumu pārstrāde, atkritumu apglabāšana, atkritumu pārkraušana. Savukārt Plāna 4.5. sadaļā tostarp minēts, ka AARC komersantus pašvaldības veido atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas reģionā ietilpstošo pašvaldību lēmumam un atkritumu apsaimniekošanas reģionālajā plānā noteiktajam vienā no šādiem veidiem: esošā sadzīves atkritumu apglabāšanas poligona operatora pamatkapitāla palielināšana, iesaistoties atkritumu apsaimniekošanas reģiona zonā ietilpstošajām pašvaldībām; jauna komersanta (piemēram, reorganizācijas ceļā) dibināšana; AARC komersanti var palikt esošie sadzīves atkritumu apglabāšanas poligona operatori, nemainoties īpašnieku sastāvam.

Ziemeļkurzemes plānā tostarp ir ietverts AARC izveides modeļu izvērtējums un secināts, ka, ņemot vērā to, ka Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā esošā sadzīves atkritumu poligonā "Janvāri" un sadzīves atkritumu poligonā "Pentuļi" ir ierīkotas atkritumu krātuves un nepieciešamā infrastruktūra atkritumu pieņemšanai, apstrādei un apglabāšanai, kā arī poligonos notiek atkritumu atbilstoša apsaimniekošana saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu prasībām, šīs teritorijas ir rekomendējamās turpmāka kā AARC pilnveidošana. Ievērojot iepriekš minēto, Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā plānoti divi atkritumu apsaimniekošanas reģionālie centri: AARC uz sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" bāzes un AARC uz sadzīves atkritumu poligona "Pentuļi" bāzes.

Atkritumu poligonu "Janvāri" šobrīd apsaimnieko SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" (turpmāk – Sabiedrība), kas ir publiski privāta kapitālsabiedrība, kurā Pašvaldībai pieder 54,549 % kapitālsabiedrības kapitāldaļas, Tukuma novada pašvaldībai pieder 45,255 % kapitālsabiedrības kapitāldaļas, savukārt Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai 0,194 % kapitālsabiedrības kapitāldaļas. Sabiedrībai ir nepieciešamās atļaujas piesārņojošu darbību, atkritumu apsaimniekošanas darbību veikšanai, licence atkritumu apglabāšanas sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai, kā arī ievērojama pieredze un zināšanas atkritumu apsaimniekošanas nozarē. Līdz ar to Pašvaldības ieskatā nav pamata izskatīt jauna komersanta dibināšanas scenāriju, nosakot, ka par Ziemeļkurzemes AARC komersantu kļūst esošais sadzīves atkritumu apglabāšanas poligona operators – Sabiedrība, nemainoties tās īpašnieku sastāvam. Nostiprinot Sabiedrības kā AARC funkciju īstenojošās kapitālsabiedrības statusu, visām Ziemeļkurzemes plānā ietvertajām pašvaldībām būtu nodrošinātas iespējas deleģēt uzdevumus Sabiedrībai kā AARC, savukārt AARC īstenojot uzdevumus attiecīgajā teritorijā.

Vienlaikus 2023. gada 16. marta likuma "Grozījumi Atkritumu apsaimniekošanas likumā" anotācijā tostarp ir norādīts, ka atkritumu apsaimniekošanas reģionālo centru veido kā publisku kapitālsabiedrību, ievērojot Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma, kā arī Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta noteikumus. Publiskai personai izvērtējums būtu jāveic arī gadījumos, kad publiskas personas kapitālsabiedrība vēlas paplašināt savu darbību.

Pašvaldības dome 2023. gada 28. septembrī pieņēma lēmumu Nr. 371 "Par Talsu novada pašvaldības līdzdalības izvērtējumu un vispārējo stratēģisko mērķu 2023. – 2027. gadam noteikšanu SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"", kurā nolemts saglabāt Pašvaldības tiešo līdzdalību Sabiedrībā un atzīt to par atbilstošu Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4. panta nosacījumiem, vienlaikus nosakot, ka Sabiedrības vispārējais stratēģiskais mērķis ir sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzturēšana un attīstība Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā tādā veidā, lai nodrošinātu normatīvo aktu prasību ievērošanu, kā arī Eiropas Savienības noteikto mērķu sasniegšanu attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas sistēmas darbības efektivitāti, videi draudzīgu un efektīvu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu ar sabalansētu sabiedriskā pakalpojuma tarifu.

Salīdzinot 2023. gadā veikto Pašvaldības līdzdalības izvērtējumu Sabiedrībā ar pašreizējo situāciju, secināms, ka situācija pēc būtības nav mainījusies, turklāt arī pēc tam, kad Sabiedrība kļūs par vienu no Ziemeļkurzemes AARC, tās darbības paplašināšana ir cieši saistīta

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

ar jau pašreiz noteiktajiem mērķiem, proti, sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzturēšana un attīstība.

Atkritumu apsaimniekošana ir saistīta ne tikai ar vides aizsardzību, vides kvalitātes saglabāšanu un atjaunošanu, dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un sabiedrības veselību un drošību, kas pašas par sevi ir stratēģiski svarīgas nozares, bet no tās ir atkarīgas arī visas pārējās ekonomikas nozares. Ņemot vērā, ka pašvaldībām ir pienākums rūpēties par tās iedzīvotāju tiesībām dzīvot labvēlīgā vidē, gādājot par sabiedrības labklājības, vides un ekonomikas integrētu un līdzsvarotu attīstību, kas apmierina iedzīvotāju pašreizējās sociālās un ekonomiskās vajadzības un nodrošina vides aizsardzības prasību ievērošanu, šā mērķa sasniegšanā būtiska ir atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu nodrošināšana iedzīvotājiem, līdzdarbojoties atbilstošas sistēmas (tai skaitā infrastruktūras objektu) izveidē un tās efektīvā uzturēšanā un attīstībā. Tā ir infrastruktūra un pakalpojumi, kas eksistenciāli nepieciešami pašvaldības pilnvērtīgai funkcionēšanai un drošas, kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšanai, līdz ar to secināms, ka atkritumu apsaimniekošanas nozare joprojām ir atzīstama par stratēģiski svarīgu.

Pamatojoties uz visu iepriekš norādīto, tostarp ar Pašvaldības 2023. gada 28. septembra lēmumu Nr. 371 "Par Talsu novada pašvaldības līdzdalības izvērtējumu un vispārējo stratēģisko mērķu 2023. – 2027. gadam noteikšanu SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrības "PIEJŪRA"" apstiprinātajā līdzdalības izvērtējumā paustos apsvērumus, Pašvaldība atzīst, ka pastāv Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmās daļas 2. punktā noteiktais priekšnoteikums publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā. Sabiedrības darbības rezultātā tiek radīti tādi pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi Pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai, un Pašvaldības līdzdalības saglabāšana Sabiedrībā ir pamatota no ekonomiskā viedokļa un atbilst konkurenci regulējošajiem tiesību aktiem. Tādējādi Pašvaldības dome uzskata, ka arī pēc tam, kad Sabiedrība kļūs par vienu no Ziemeļkurzemes AARC, ir atbalstāma Pašvaldības līdzdalība Sabiedrībā, vienlaikus ar normatīvajos aktos noteiktu regularitāti veicot līdzdalības saglabāšanas pārbaudi.

Ievērojot iepriekš minēto, kā arī ņemot vērā Plānā un Ziemeļkurzemes plānā ietvertos apsvērumus attiecībā uz AARC izveidi, ir pamats secināt, ka visefektīvākais un lietderīgais Ziemeļkurzemes AARC izveides modelis ir esošā sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" operatora – SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"" – noteikšana par vienu no Ziemeļkurzemes AARC. Ņemot vērā šajā lēmumā un Ziemeļkurzemes plānā ietvertos faktus un secinājumus, Pašvaldības ieskatā nepastāv šķēršļi par vienu no Ziemeļkurzemes AARC noteikt Sabiedrību – SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"".

[2] Pašvaldību likuma 3. panta pirmajā daļā noteikts, ka pašvaldības kompetenci nosaka ārējie normatīvie akti un saskaņā ar likumu noslēgtie publisko tiesību līgumi. Savukārt Pašvaldību likuma 7. pantā ir paredzēts, ka saskaņā ar VPIL pašvaldība atsevišķu tās autonomajā kompetencē ietilpstošu pārvaldes uzdevumu var deleģēt citai personai.

Saskaņā ar VPIL 40. panta pirmo un otro daļu pašvaldība var deleģēt privātpersonai pārvaldes uzdevumu, ja pilnvarotā persona attiecīgo uzdevumu var veikt efektīvāk, un privātpersonai pārvaldes uzdevumu var deleģēt ar ārēju normatīvo aktu vai līgumu, ja tas paredzēts ārējā normatīvajā aktā, ievērojot VPIL 41. panta otrās un trešās daļas noteikumus. VPIL 42. panta pirmajā daļā noteikts, ka privātpersonai jābūt tiesīgai veikt attiecīgo pārvaldes uzdevumu. Lemjot par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu privātpersonai, ņem vērā tās pieredzi, reputāciju, resursus, personāla kvalifikāciju, kā arī citus kritērijus.

Sabiedrība ir dibināta 2001. gada 2. janvārī ar mērķi nodarboties ar atkritumu savākšanu, šķirošanu, uzglabāšanu, apstrādi, pārkraušanu, pārvadāšanu, sagatavošanu apglabāšanai, apglabāšanu un sabiedrības izglītošanu vides jautājumos. Minētā kapitālsabiedrība jau ilglaicīgi apsaimnieko cieto sadzīves atkritumu poligonu "Janvāri". Savā līdzšinējā saimnieciskajā darbībā Sabiedrība ir veikusi dažādus ar atkritumu apsaimniekošanu saistītus pasākumus, tai skaitā, veicinājusi iedzīvotāju aktīvu iesaisti atkritumu šķirošanā, to rašanās novēršanā un samazināšanā. Līdz ar to, veicot līdzšinējo saimniecisko darbību, kapitālsabiedrība ir īstenojusi tai noteiktos mērķus, vienlaikus piesaistot un pilnveidojot savus darbiniekus un speciālistus, kā

rezultātā tās rīcībā ir tādi cilvēkresursi/darbspēks, kas spēj detalizēti iedziļināties atkritumu apsaimniekošanas nozares specifikā un kas pārzina ar šo nozari saistītās nianšes.

Talsu novada attīstības programmā 2022. – 2028. gadam kā viens no rīcības virzieniem, uz kura īstenošanu Pašvaldība tiecas, ir noteikts RV14 Īpašumu un vides pārvaldība, U35 Veicināt ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanu un šķirošanu, izglītojot iedzīvotājus par atkritumu šķirošanu, paplašinot atkritumu šķirošanas iespējas publiskā vidē, ieviešot vienotu atkritumu apsaimniekošanas pārraudzības sistēmu, kā arī sekmēt aprites ekonomikas attīstību.

Vērtējot arī no saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principa viedokļa, secināms, ka Sabiedrība spētu veikt AAL 10.¹ panta otrajā daļā noteiktos pārvaldes uzdevumus ar vislielāko ieguvumu, vienlaikus nodrošinot optimālāko resursu patēriņu. Proti, Sabiedrības rīcībā jau šobrīd ir augsti kvalificēti savas jomas speciālisti, kā arī, ņemot vērā Sabiedrības ilglaicīgo un stabilo pakalpojumu sniegšanu, nepārtraukti attīstot savu saimniecisko darbību, lai nodrošinātu ne tikai uz klientiem vērstus pakalpojumus, bet arī, lai nodrošinātu starptautisko un nacionālu tiesību normu prasību un mērķu izpildi, nav šaubu, ka Sabiedrība ar savu līdzšinējo darbību ir pierādījusi sevi kā komersantu, kas ir vērsts uz rezultātu un mērķu sasniegšanu, pakalpojumu un informācijas pieejamību, vienlaikus efektīvi izmantojot tās rīcībā esošos finanšu līdzekļus, pieredzi un cilvēkresursus.

Konkrētajā gadījumā, ņemot vērā apstākli, ka Sabiedrības rīcībā jau šobrīd ir nepieciešamā ar atkritumu apsaimniekošanu saistītā infrastruktūra, kā arī faktu, ka Sabiedrība savu saimniecisko darbību īsteno jau vairāk nekā divdesmit gadus, nemitīgi pilnveidojot un attīstot ar atkritumu apsaimniekošanu saistītos pakalpojumus un piesaistot augsta līmeņa savas jomas speciālistu, turklāt kopumā vērtējot līdzšinējo Sabiedrības darbību, secināms, ka Sabiedrība kā Ziemeļkurzemes AARC var attiecīgos AAL 10.¹ panta otrajā daļā minētos pārvaldes uzdevumus veikt efektīvāk, kā rezultātā Pašvaldības ieskatā AAL 10.¹ panta otrajā daļā minētie pārvaldes uzdevumi ir deleģējami Sabiedrībai kā Ziemeļkurzemes AARC.

Saskaņā ar Pašvaldību likuma 4. panta ceturtajā daļā noteikto autonomo funkciju izpildi finansē no pašvaldības budžeta, ja likumā nav noteikts citādi.

Saskaņā ar AAL 41. panta pirmās daļas 1., 6. un 10. punktu nešķirotu sadzīves atkritumu apstrādes tarifā tostarp iekļauj izmaksas par atkritumu poligona, kā arī atkritumu apsaimniekošanas reģionālā centra darbības administrēšanai un nodrošināšanai nepieciešamās infrastruktūras ierīkošanu un ekspluatāciju, tādu sabiedrības izglītības pasākumu nodrošināšanu, kuri vērsti uz attiecīgā atkritumu apsaimniekošanas reģiona atkritumu radītāju izglītošanu atkritumu apsaimniekošanas jomā, pētniecības un attīstības darbībām, kas vērstas uz atkritumu poligonos apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu.

No minētā izriet, ka deleģētā pārvaldes uzdevuma izpildei nepieciešamais finansējums tiek nodrošināts no ieņēmumiem no nešķirotu sadzīves atkritumu apstrādes tarifa un Pašvaldībai nav nepieciešamības gadskārtējā budžetā plānot finansējumu pārvaldes uzdevuma izpildes nodrošināšanai. Līdz ar to ar pārvaldes uzdevuma deleģēšanu netiek radīts papildu administratīvs un finansiāls slogs pašvaldības budžetam.

Ievērojot nepieciešamību veikt Sabiedrības kā AARC darbības uzraudzību saistībā ar AARC darbību un tam noteikto uzdevumu izpildi, kā arī to, ka saskaņā ar Ziemeļkurzemes plānu Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā paredzēts izveidot divus AARC uz sadzīves atkritumu poligona “Pentuļi” un sadzīves atkritumu poligona “Janvāri” bāzes, būtu iecerjams pašvaldības pārstāvis AARC “PIEJŪRA” (SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “PIEJŪRA””) uzraudzības padomē, kā arī Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona AARC uzraudzības padomē, kurā tiek uzraudzīta un koordinēta savstarpējā komunikācija un darbību sinhronizācija abu Ziemeļkurzemes AARC starpā.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto un pamatojoties uz Pašvaldību likuma 10. panta pirmās daļas 21. punktu, Atkritumu apsaimniekošanas likuma 10.¹ panta otro daļu un Pārejas noteikumu 56. punktu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 40. panta pirmo un otro daļu un 42. panta pirmo daļu, Finanšu komitejas 2024. gada 19. jūnija atzinumu,

Talsu novada pašvaldības dome nolemj:

1. Izveidot Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionālo centru – SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “PIEJŪRA”” reģistrācijas Nr. 40003525848.
2. Lēmums stājas spēkā brīdī, kad lēmumu par Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas centra “PIEJŪRA” izveidi pieņēmušas visas tajā ietilpstošās pašvaldības – Tukuma novada pašvaldība, Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība.

Domes priekšsēdētāja vietniece tautsaimniecības jautājumos

S. Pētersone

Slavinska 28393940
daira.slavinska@talsi.lv

Lēmumu nosūtīt:

- 1) SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “PIEJŪRA””;
- 2) Kapitāla daļu turētāja pārstāvim;
- 3) Juridiskajam, iepirkumu un kapitālsabiedrību uzraudzības departamentam;
- 4) Nekustamo īpašumu un vides aizsardzības departamentam;
- 5) Tukuma novada pašvaldībai;
- 6) Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai;
- 7) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai.